

Sammanfattning HSN den 15 februari 2023

Här är en sammanfattning av de beslut som hälso- och sjukvårdsnämnden fattade vid sitt sammanträde den 15 februari 2023. Samtliga beslut finns att ta del av i protokollet.

Vill du fördjupa dig i ärendena finns handlingar och underlag till sammanträdet här:

<https://meetingsplus.vll.se/committees/halso-och-sjukvardsnamnden/mote-2023-02-15>

På sidan publiceras också protokollet, några dagar efter sammanträdet.

Årsrapport 2022 hälso- och sjukvårdsnämnden - ekonomiavsnitt

Hälso- och sjukvårdsnämnden redovisar för år 2022 en negativ budgetavvikelse på 199 miljoner kronor och en nettokostnadsutveckling på 6,7 procent.

Intäkterna redovisar ett överskott mot budget för året på 327 miljoner kronor. I detta ingår vårdintäkter med en negativ avvikelse mot budget på 61 miljoner kronor. Patientintäkter och tandvårdsintäkter redovisar underskott som tillsammans uppgår till 81 miljoner kronor.

Underskotten vägs upp av övriga intäkter främst genom erhållna statsbidrag för ökad tillgänglighet, uppdämda vårdbehov och uppskjuten vård.

Kostnaderna redovisar ett underskott mot budget på totalt 526 miljoner kronor. Störst avvikelse återfinns inom personalkostnader där underskottet uppgår till 276 miljoner kronor och en kostnadsutveckling på 2,4 procent. Personalkostnader kopplat till insatser i arbete med förbättrad tillgänglighet och uppdämda vårdbehov ersätts med statsbidrag redovisad som intäkt.

Både kostnader och intäkter har påverkats av den pågående pandemin. Förändrad produktion till följd av pandemin har resulterat i minskade patient- och vårdintäkter vilket främst varit tydligt under andra halvåret 2022, då bemanningsproblematiken tilltagit, och antalet vårdplatser reducerats.

Upphandling palliativ vård vid hospice

Hälso- och sjukvårdsnämnden har fastställt ett upphandlingsunderlag avseende en kommande upphandling om specialiserad palliativ slutenvård vid hospice för såväl vuxna som barn och ungdomar.

Frågan rör patienter i livets slutskede med behov av komplexa symptomlindrande medicinska och omvårdnadsmissiga insatser dygnet runt, oavsett ålder och diagnos. I mån av plats även patienter med anhöriga som har behov av tidsbegränsad avlastning.

Upphandling av röntgenutrustning till Arytmienheten

Hälso- och sjukvårdsnämnden har fastställt underlag kring upphandling av röntgenutrustning till Arytmienheten och beslutat att upphandling kan påbörjas.

Bakgrunden till upphandlingen är att fyra röntgenutrustningar på Hjärtcentrum vid Norrlands universitetssjukhus, på PCI-lab och arytmiab, måste bytas inom en fyraårsperiod. Detta då utrustningarnas livslängd inom kort passeras och att möjligheter till service helt upphör.

Ramförstärkning föreningsbidrag 2023

Inom hälso- och sjukvårdsnämndens budget finns avsatta budgetmedel för föreningsbidrag till handikapporganisationer. Budgetram är 3 450 000 kronor per år och ramen har inte räknats upp under senaste 4-årsperioden. Samtidigt har om andelen föreningar som ansöker om bidrag och uppfyller kriterierna för varje år ökat. Det innebär att bidraget per förening urholkas.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har därför beslutat att förstärka budgetramen för föreningsbidrag för 2023 med 300 000 kronor.

Uppräkning av budgetram enligt budgetindex ska göras årligen från 2024

Uppdragsdirektiv för hälso- och sjukvårdsnämndens fullmäktigeuppdrag 2023

I november 2022 beslutade regionfullmäktige om regionplan och budget för perioden 2023–2026. Regionfullmäktige gav samtidigt nämnderna i uppdrag att se över följande:

- Kartlägg och optimera samverkans och mötesstrukturer för att frigöra tid och eller minska bemanning.
- Kartlägg tjänster, funktioner som kan optimeras, arbetsuppgifter som kan effektiviseras och delar där ambitionen kan sänkas alternativt pausas.

Hälso- och sjukvårdsnämnden gav sedan hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att ta fram förslag för hur nämnden tänker arbeta för att genomföra uppdragen för hälso- och sjukvårdsnämndens räkning.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har vid dagens sammanträde beslutat att ge hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att genomföra uppdragen. Till sin hjälp utser nämnden en politisk styrgrupp i form av hälso- och sjukvårdsnämndens

arbetsutskott. En löpande dialog med hälso- och sjukvårdsförvaltningens samverkansgrupp (FSG) förutsätts.

Genomförda revisionsgranskningar, som exempelvis granskning år 2021 av hälso- och sjukvårdsnämnden och granskning 2021 om reglering av ansvar och befogenheter ska beaktas under arbetets gång.

Inom ramen för uppdragen ska följande redovisas till nämnden:

- Kartläggning enligt vad regionfullmäktiges uppdrag i regionplan stipulerar.
- Beskrivning av konsekvenser förknippade med eventuella åtgärder för att optimera, effektivisera, ambitionssänka, pausa eller ta bort uppdrag och/eller tjänster.

Skriftlig återrapportering lämnas till hälso- och sjukvårdsnämnden i samband med delårsrapport per april och delårsrapport per augusti. Slutrapport lämnas i samband med årsrapportering per december 2023.

Tillsynsrapport 2022

Tillsynsrapporten är en uppföljning av nämndens tillsynsplan för interna kontroll. Till årsrapporten har samtliga kontrolltester genomförts till de risker som hälso- och sjukvårdsnämnden har identifierat som mest väsentliga att följa upp under 2022.

Allvarliga brister har konstaterats inom två områden:

- 1) Nämnden lever inte upp till beslutsunderlag som är jämställdhetsintegrerade. Arbetet med att ta fram åtgärder fortsätter under 2023.
- 2) Åtgärder har inte vidtagits i nog stor utsträckning vid tillbud eller arbetsskador. Åtgärder kommer att vidtas under 2023.

Vissa brister har konstaterats inom ett område:

- 1) Tre av tretton chefer som har svarat på enkäten uppger att det saknas skriftlig fördelning av arbetsmiljöuppgifter.

Hälso- och sjukvårdsnämndens samlade bedömning är att det finns en acceptabel intern kontroll. Sammantaget har arbetet med intern kontroll förbättrats men det finns brister. Nämnden bedömer att arbetet med att utveckla arbetsprocessen för intern kontroll fortsatt behöver utvecklas.

Nämnden har beslutat att fastställa tillsynsrapporten för år 2022.

Hälso- och sjukvårdsnämndens årsrapport 2022

Hälso- och sjukvårdsnämnden har fastställt sin årsrapport och överlämnar den till regionstyrelsen.

Årsrapporten är hälso- och sjukvårdsnämndens samlade uppföljningsrapport till regionstyrelsen för år 2022. Rapporten innehåller nämndens förvaltningsberättelse, inklusive väsentliga händelser och personalförhållande redovisning och analys av måluppfyllelse utifrån nämndens verksamhetsplan, redovisning av aktiviteter för de riktade uppdrag som fullmäktige gett nämnden, samt en ekonomisk redovisning och analys. Dessutom görs en sammanfattning om forskning, utveckling och innovation.

I årsrapporten följs målen som nämnden fastställt med stöd av de indikatorer som beslutats för respektive mål.

Av de tio mål som riktats till hälso- och sjukvårdsnämnden kommer fyra helt att uppfyllas, ett delvis uppfyllas och tre kommer inte att uppfyllas.

För ett av målen kan inte måluppfyllelsen bedömas då det inte finns att tillgå något utfall för indikatorn vid tiden för årsrapportens färdigställande.

Samtliga riktade uppdrag redovisas och har i och med denna årsrapportering avslutats men delar kommer att fortgå i ordinarie verksamhet.

Dataskyddsombudets årsrapport 2022

Revisorerna har under 2022 genomfört granskning av dataskyddsarbetet och utöver detta har dataskyddsombudet i Region Västerbotten tagit fram en plan för årliga kontroller i syfte att göra återkommande genomlysningar av regionens dataskyddsarbete.

Under 2022 har det för hälso- och sjukvårdsnämndens område registrerats 15 personuppgiftsincidenter. Personuppgiftsincidenterna har dokumenterats, men i stor utsträckning saknas ett ställningstagande kring om händelsen är allvarlig och skall rapporteras vidare till tillsynsmyndigheten.

Dataskyddsombudet rekommenderar därför att hälso- och sjukvårdsnämnden säkerställer att personuppgiftsincidenter och bedömningar dokumenteras i tillräcklig omfattning.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att fastställa planen.

Svar på initiativärende till hälso- och sjukvårdsnämnden gällande medarbetare i verksamheterna

Betty-Ann Nilsson (KD) och Max Fredriksson (KD) har lämnat in ett initiativärende till hälso- och sjukvårdsnämnden där de vill att redovisning av antalet medarbetare ska redovisas antalet per klinik/basenhets samt skilja på administrativ personal som arbetar nära patienten.

Av ärendesvaret framgår att det är möjligt att redovisa antalet medarbetare vid respektive klink/basenhets men det speglar dock inte hur många som faktiskt arbetar vid respektive enhets. För att få en rättvis bild av bemanningssituationen behöver närvarotid följas. Indikatorn "Antalet medarbetare" innehåller även personer som är tjänstlediga, barnlediga eller på annat sätt ej i tjänst. Utifrån att nytt personalsystem är infört bör detta vara möjligt igen under 2023.

Att i redovisning skilja på antalet medarbetare avseende administrativ personal och personal som arbetar nära patienten skulle kräva att regionen först reder ut vad som menas med administrativ personal. Är en sjuksköterska som till större delen av sin tid arbetar med operationsplanering administrativ personal? Det finns flera olika sådana exempel i vården, men administration inom hälso- och sjukvård är ett vitt begrepp som rymmer många professioner och kompetenser. Alla med samma grunduppgift, att stödja den verksamhet de verkar i.

Administratörer finns i verksamheten eftersom det finns en stor mängd administrativa arbetsuppgifter. Det kan handla om allt ifrån upphandling av material och tjänster, utveckling av IT-stöd, uppföljning av vården, olika former av administration kopplat till personal, kommunikation och ekonomihantering. Oaktat så kräver en sådan redovisning ett rätt omfattande detaljarbete för att särskilja vad som är administrativ personal.

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar att initiativärendet är besvarat.

Svar på initiativärende till hälso- och sjukvårdsnämnden gällande säkrad bemanning inom förlossningsvården

Alliansen genom Elmer Ericsson (M) har lämnat in ett initiativärende till nämnden gällande säkrad bemanning inom förlossningsvården

Av ärendesvaret framgår att en handlingsplan för säkrad barnmorskebemanning beslutades av Hälso- och sjukvårdsnämnden i maj 2022. Den åtgärd i handlingsplanen som beskriver en omorganisation av mödrahälsovården och Centrum för obstetrik och gynekologi, utreds dock i särskild ordning.

Under hösten har uppdaterad information lämnats till nämnden vid varje möte. Vid nämndens möte i december 2022 presenterades fem prioriterade områden:

1. Barnmorskeledd förlossning i Lycksele
2. Satsningar för att göra arbete på förlossningen attraktivt
3. Kompetenshöjning och mentorskap
4. Separata akuta och planerade besök till förlossningen
5. Följsamhet till samma riktlinjer över länet

Hälso- och sjukvårdsdirektören har även fått ett uppdrag att beräkna kostnader för de prioriterade åtgärderna från handlingsplanen och bereda ett ärende till regionfullmäktige om äskande av medel för genomförandet.

Gällande förlossningsenheten vid Lycksele lasarett beslutade nämnden, utifrån en oberoende utredning av tidigare landstingsdirektören Anders Sylvan och chefläkare Sofie Jacobsson, vid sitt möte i januari 2023 att skyndsamt initiera en upphandling av ett konsultbolag med totalansvar för bemanning av såväl läkar- som barnmorskekompetens som komplement till nuvarande personalstab med uppdrag att succesivt växla över till bemanning i egen regi.

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade också att förlossningsverksamheten i Lycksele under upphandlings- och uppbyggnadsfasen hålls stängd med syfte att

kunna allokera tillräckliga resurser för återuppbyggnad av en solid struktur för återstart senare under 2023.

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar att initiativärendet är besvarat.

Utökning av budgetram 2023

Med anledning av besluten kopplat till förlossningen vid Lycksele lasarett och säkrad bemanning, har hälso- och sjukvårdsdirektören fått i uppdrag av nämnden att beräkna kostnader för de prioriterade åtgärderna från handlingsplanen (som beskrivs i ärendet ovan).

Ett ärende ska beredas till Regionfullmäktige avseende äskande av medel för genomförandet. De föreslagna åtgärderna, som i de flesta fall innebär en utökad bemanning av barnmorskor och lönesatsningar måste självklart beaktas både i ljuset av de ekonomiska förutsättningarna som kan ges samt de möjligheter som finns att rekrytera utifrån en nationell brist på barnmorskor.

Upphandlingen av en konsult är i uppstartsskedet och det är i dagsläget svårt att exakt bedöma vad kostnaden för denna åtgärd kommer att uppgå till, detta särskilt då kravspecifikationen av resurser som ska upphandlas inte finns framtagen ännu. En sannolik bedömning är att kostnaden kommer att uppgå till ca tre gånger kostnaden jämfört med att bedriva verksamheten i egen regi. Detta skulle innebära att kostnaden för ett upphandlat bolag för att bedriva förlossningsverksamhet i Lycksele skulle uppgå till cirka 40–50 miljoner kronor per år.

För åtgärder beskrivna i den beslutade handlingsplanen består den stora kostnaden av rekrytering av fler barnmorskor (ett 20-tal) och därtill ökade ersättningar. Sammantaget beräknas kostnaden för detta till ca 20 miljoner kronor.

Gällande den så kallade Lyckselemodellen med barnmorskeledd förlossning, är bedömningen att detta arbetssätt när det väl är på plats i sig inte kommer att innebära någon större merkostnad gällande personalresurser jämfört med nuvarande arbetssätt. Dock kommer modellen initialt under uppbyggnadsfasen att generera en del kostnader. Till exempel för nödvändiga ombyggnationer, inköp av utrustning och studieresor. Uppskattningsvis kommer dessa kostnader att uppgå till ca 2 miljoner kronor.

Utifrån beslut vid nämndens sammanträde den 17 januari om beslutad handlingsplan samt att upphandla en konsult med ansvar att bedriva verksamheten under en begränsad period enligt kommande upphandlingsunderlag, krävs ett budgettillskott. För upphandling av konsult äskas därför 50 miljoner kronor under avtalstiden.

För genomförande av övriga åtgärder beskrivna i framtagna handlingsplan äskas 20 miljoner kronor/år, vilket omfattar ett 20-tal nya barnmorsketjänster och därtill föreslagna lönesatsningar i en permanent ramökning till nämnden villkorat till åtgärder i beslutad handlingsplan inklusive uppbyggnad av den så kallade "Lyckselemodellen" med barnmorskeledd förlossning. Eventuellt överskott på

grund av svårbedömda kostnader för tex den upphandlade konsulten regleras i årsbokslutet.

Hälso- och sjukvårdsnämnden tillskriver regionfullmäktige om budgettillskott för att genomföra åtgärder enligt föreslagen och beslutad handlingsplan.

Hälso- och sjukvårdsnämnden begär en budgetförstärkning till regionstyrelsen som uppgår till 72 miljoner per år.

Motion om att tillskapa fler differentierade vårdnivåer

Hälso- och sjukvårdsnämnden har beslutat att återremittera ärendet.

Motion om 1 500 patienter per läkare

Ewa-May Karlsson (C) och Håkan Andersson (C) skriver i en motion till regionfullmäktige att det bör tillsättas och genomföras en länsutredning med uppdrag att klargöra vilka åtgärder, inklusive och ekonomisk analys, som behöver vidtas i syfte att under en 5-årsperiod uppfylla att varje heltidsarbetande allmänmedicinsk specialist max har 1500 personer personer på sin lista.

Det långsiktiga målet i Region Västerbotten är 1100 patienter per läkare för att uppnå Socialstyrelsens riktvärde, men det är i dagsläget en bit kvar att nå dit, målet om 1500 patienter per läkare i regionen är endast ett delmål.

Region Västerbotten har i dagsläget hanterat det som rör patienters möjlighet att få tillgång till en fast läkarkontakt, vilket regleras i lag, genom beställningen till primärvården. Det finns framtagna rutiner att registrera detta för hälsocentralerna så att uppföljning är möjlig både för varje hälsocentral och på en övergripande nivå. Den politiska majoriteten kommer under mandatperioden se över primärvården i sin helhet. Redan nu har beslut fattats om en extern genomlysning av beställningen till primärvården som innefattar det motionären efterfrågar.

En riktlinje som bland annat närsjukvårdsområde Skellefteå/Norsjö arbetar utifrån är att varje heltid allmänspecialist ansvarar för 1485 listade patienter när personalbudgetar sätts. För att höja läkarbemanningen för att nå 1100 per läkare förutsätts fler läkare i primärvården. Det finns dock inte möjlighet utifrån nuvarande ekonomiska förutsättningar att öka antalet läkare utan att minska på andra professioner eller vidta en begränsning av utbudet. För att klara utmaningen i primärvården behövs alla professioner och ett arbetssätt där man jobbar i team. Således behöver antingen kapiteringen höjas eller beställningen förändras.

Utifrån att fullmäktige har fattat beslut om en genomlysning av primärvården som en del i arbetet för att göra ett tydligare och bättre uppdrag anses motionen besvarad

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår att regionfullmäktige beslutar om att motionen är besvarad.

Övriga beslut som fattades under sammanträdet och som kan tas del av i protokollet

10. Riktlinjer för bidrag till ideella föreningar

14. Tillsynsplan för intern kontroll 2023 (ÄRENDET ÅTERREMITTERADES)

17. Kontrollplan för granskning av verksamheternas dataskyddsarbete 2023